

Govern de Consens – Model Suís

Introducció:

A Suïssa hi ha instaurada una democràcia de consens amb la voluntat de integrar a les minories en la presa de decisions. Sota consens s'entén el desig de reunir en el procés de presa de decisions diversos partits, minories i grups socials, amb l'objectiu d'arribar a un acord. Aquesta concordança és tinguda en compte per l'Assemblea Federal a l'hora de triar el Consell Federal. La Concordança suïssa no està inscrita a la Constitució, com sí ho està la representació de les diferents regions del país, sinó que més aviat s'ha convertit en una tradició. ". La nova Constitució diu que" *les diverses regions i comunitats lingüístiques han d'estar equitativament representades en el Consell Federal* ".

De la concordança va derivar l'anomenada "fórmula màgica". Segons aquest principi, de 1959 a 2003 els tres principals partits al parlament, PSS, PLR i PDC, van tenir dos escons al Consell Federal, mentre que la UDC tenia un (sent el quart partit per votació). Aquesta proporció 2: 2: 2: 1 va durar sense canvis fins a 2003.

Quan es va fundar l'Estat modern al 1848, el Govern suís estava format per membres d'un únic partit. Fins 1891 no hi va haver representació d'un segon partit en el Govern i es van necessitar uns altres cinquant anys perquè dos partits més conquerissin un escó governamental. No va ser fins 1959, en que els quatre principals partits es van posar d'acord per repartir-se les set carteres en funció del seu pes al Parlament.

La "fórmula màgica" no és una llei oficial, sinó un acord entre partits. També es respecta l'equilibri lingüístic nacional mitjançant una regla no escrita per la que almenys dos dels set membres del Consell Federal han de ser de fora de les regions de parla alemanya. Així avui hi ha quatre seients per als germanoparlants i tres per als llatins.

L'anomenada 'fórmula màgica' forma part de la democràcia de consens helvètica i es basa en la convicció que les decisions només perduren si compten amb el suport tant de la minoria com de la majoria.

Durant molts anys, la configuració del Govern va romandre estable. El 2003, quan la Unió Democràtica de Centre (UDC) es va convertir en el partit més votat, però com disposava de solament un representant a l'Executiu, d'acord amb el repartiment prèviament acordat el 1959 es va posar en dubte la fórmula màgica.

Des de 1959 la composició del Consell Federal ha passat per diferents formacions en funció del percentatge d'escons obtinguts en l'Assemblea General, de la composició inicial amb un repartiment de 2 + 2 + 2 + 1, passant per la de 2 + 2 + 1 + 1 + 1 en la qual van aparèixer cinc partits en el Consell Federal, o en les quals es va reduir a només tres partits : 3 + 2 + 2 o 4 + 2 + 1. En l'actualitat la Composició del Consell Federal en 2016 és la de

- 2 membres del Unió Democràtica del Centre: Ueli Maurer i Guy Parmelin.
- 2 membres del Partit Socialista Suís: Simonetta Sommaruga i Alain Berset.
- 2 membres del Partit Liberal Radical Suís: Ignazio Cassis i Karin Keller-Sutter.
- 1 membre del Partit Demòcrata Cristià de Suïssa: Viola Amherd.

El sistema col·legial o de consens:

Segons el model de democràcia consensuada, els conflictes no es resolen sobre la base de majories estretes i canviant, sinó a través de negociacions que condueixen a una clara majoria o fins i tot a un consens total. Si bé el resultat ideal seria la unanimitat, en la majoria dels casos, s'arriba a un acord sòlid entre tots els grups importants (Papadopoulos 1997).

D'acord amb el principi de representació proporcional, els cossos polítics haurien d'estar compostos per representants de tots els grups importants. Aquests han d'estar representats en funció de la seva mida relativa dins la població.

El sistema de consens a Suïssa comprèn tres elements (Keman 1996):

- Primer, atès que el Govern es basa en una coalició, el comportament cooperatiu és una necessitat.
- En segon lloc, les minories han d'estar adequadament representades en el Govern.
- Finalment, una aplicació rigorosa de la regla de proporcionalitat ha de garantir que la composició del Govern reflecteixi la composició de la societat.

El Consell Federal funciona pel sistema de «col·legialitat», el que significa que tots els seus membres estan «obligats» a defensar les opinions del Consell Federal, és a dir, les decisions preses per la majoria tot i que algun Conseller es trobi en desacord. Es a dir, el Consell Federal decideix com un cos, però es consideren admissibles algunes excepcions, per les quals un Conseller Federal que tingui una opinió diferent a la del ple del Consell federal pugui proclamar la seva posició públicament, si aquesta es basa en raons de consciència, i que la decisió no afecti el seu propi departament federal.

El president de la Confederació és, simplement, un "*primus inter pares*" o un representant del país, però no té més atribucions que els altres membres del Consell. El president i el seu successor, el vicepresident, són elegits per l'Assemblea Federal per un mandat d'un any. La tradició demana que els partits facin torns i que els consellers més antics tinguin la prioritat; això vol dir que un conseller triat aquest any no pot ser president fins que els més antics del Consell hagin passat almenys un cop per la presidència.

El canceller de la Federació és sovint anomenat el vuitè conseller federal i apareix a la foto del Consell de cada any. L'actual canceller és Walter Turnherr, que es troba en el càrrec des de l'1 de gener de 2016. Les seves funcions equivalen a les d'un secretari general d'un govern.

Cada membre del Consell Federal té un vot, de manera que, en principi, tots els membres, inclòs el President, són iguals. A més, el President és nomenat només per un any, i les seves prerrogatives són bàsicament representatives: presidir les sessions del Govern i representar el país a nivell internacional. És nomenat per un temps limitat, el que impedeix la consolidació d'un poder polític presidencial. En comparació amb els altres consellers Federals, el president té el "poder" de votar doble en cas d'empat d'una decisió del ple del Consell Federal.

Mecanisme d'elecció dels consellers:

Per ser elegit Conseller, el Reglament estableix que un candidat ha d'obtenir una majoria absoluta de vots en l'Assemblea Federal (ambdues càmeres).

Els membres del Consell Federal seran elegits separatament per l'Assemblea Federal per quatre anys, amb possibilitat de reelecció, entre tots els ciutadans suïssos elegibles per al Consell Nacional. Tradicionalment, un conseller federal és fàcilment reelegit fins a la seva dimissió. Els casos de no reelecció són extremadament rars.

Un conseller no pot ser destituït durant el seu mandat mitjançant un vot de desconfiança. A més, els set membres del Consell Federal són elegits per separat. Per tant, tot i el principi de col·legialitat, el Consell Federal no té una responsabilitat col·lectiva enfront de l'Assemblea Federal.

La repartició dels departaments entre els consellers es fa després de l'elecció del Consell Federal, i són els mateixos consellers els qui trien quin departament prenen. El Parlament no participa en el repartiment dels departaments i no compta amb cap forma de pressió. A més, els departaments són repartits segons el principi d'antiguitat, segons el qual el Conseller Federal més antic és el primer en escollir el seu departament, el segueix el segon més antic, i així successivament. L'últim Conseller Federal elegit per l'Assemblea Federal queda amb l'últim departament.

Avantatges del sistema del Govern de Consens:

El funcionament del sistema col·legial aporta:

- Primer, evita l'acumulació de poder. És eficaç per contrarestar els intents d'individuais o grupals d'aconseguir una posició dominant. Els membres del col·lectiu es controlen mútuament i es mantenen sota control.
- En segon lloc, en línia amb les idees de pluralisme i de la representació proporcional, el sistema col·legiat garanteix que els interessos regionals, culturals, polítics i de partits específics més diversos estiguin igualment representats en el Govern, una característica que augmenta la seva legitimitat.
- En tercer lloc, es millora la qualitat de les decisions, ja que es basen en el coneixement i l'experiència de diverses persones.
- Quart, el sistema col·legiat facilita la coordinació, ja que tota la informació s'intercanvia a nivell governamental.
- Finalment, la col·legialitat garanteix l'estabilitat i la continuïtat del Govern, el que al mateix temps millora la seva capacitat per exercir un lideratge polític efectiu.

Desavantatges del sistema del Govern de Consens:

Atès que el Govern està normalment sobrecarregat crònicament, aquests avantatges mencionades anteriorment poden convertir-se fàcilment en desavantatges.

- En lloc d'evitar la concentració de poder, el sistema col·legiat podria conduir a un bloqueig mutu i fins i tot a un punt mort.
- En lloc de respondre a les diferents tendències dins de la societat, el Govern podria restringir la enfocament a les posicions dels ministeris i l'administració. Això reduiria la qualitat de les decisions i augmentaria el potencial de conflicte.
- La recerca de solucions bones i pragmàtiques es torna més difícil, ja que els actors involucrats es neguen a tenir en compte els interessos dels seus interlocutors o d'altres partits polítics.
- A més, la coordinació de diferents activitats podria tornar-se encara més problemàtica si el Consell Federal es limita a una coordinació negativa, és a dir, si cada membre del Govern considera que el seu objectiu principal és la protecció de la seva esfera d'interès individual. Com a conseqüència, no es poden aconseguir solucions equilibrades, ja que només aquelles propostes que no interfereixin amb el domini d'un altre ministeri tindran la possibilitat de ser adoptades.

Tot això pot dificultar l'adopció de polítiques prospectives, pot consolidar les rutines existents, millorant la influència de l'administració en la política governamental i pot conduir a un major bloqueig o fins i tot a un col·lapse total.